ACORD INTERNAȚIONAL

între Uniunea Europeană, pe de o parte, și Republica Moldova, pe de altă parte, privind participarea Republicii Moldova la programul Uniunii „Cetățeni, Egalitate, Drepturi și Valori"

Bruxelles, 15 octombrie 2024

COPIE CERTIFICATĂ
TEXT ÎN LIMBA ROMÂNĂ ȘI LIMBA ENGLEZĂ

Ref. Ares(2024)7121007 - 08/10/2024

ACORD INTERNAȚIONAL

între Uniunea Europeană, pe de o parte, și Republica Moldova, pe de altă parte, privind participarea Republicii Moldova la programul Uniunii „Cetățeni, egalitate, drepturi și valori"

Comisia Europeană (denumită în continuare „Comisia"), în numele Uniunii Europene,
pe de o parte,

și

Guvernul Republicii Moldova (denumit în continuare „Republica Moldova"),

pe de altă parte,

denumite în continuare „Părțile",

având în vedere Acordul de Asociere dintre Uniunea Europeană și Comunitatea Europeană a Energiei Atomice și statele membre ale acestora, pe de o parte, și Republica Moldova, pe de altă parte[1], conținând Protocolul I privind Acordul-cadru dintre Uniunea Europeană și Republica Moldova cu privire la principiile generale de participare a Republicii Moldova la programele Uniunii[2] care prevede că termenii și condițiile specifice privind participarea Republicii Moldova la fiecare program anume, în special contribuția financiară plătibilă și procedurile de raportare și evaluare, urmează să fie stabilite într-un memorandum de înțelegere între Comisia Europeană, acționând în numele Comunității și autoritățile competente ale Republicii Moldova pe baza criteriilor stabilite de programele în cauză[3];

ÎNTRUCÂT programul Cetățeni, egalitate, drepturi și valori al Uniunii (în continuare denumit „Programul") a fost instituit prin Regulamentul (UE) 2021/692 al Parlamentului European și al Consiliului din 28 aprilie 2021 privind instituirea Programului Cetățeni, egalitate, drepturi și valori și abrogarea Regulamentului (UE) nr. 1381/2013 al Parlamentului European și al Consiliului și Regulamentul Consiliului (UE) nr. 390/2014 (în continuare denumit „Regulamentul (UE) 2021/692")[4];

ÎNTRUCÂT termenii și condițiile specifice ale asocierii ar trebui să fie stabilite printr-un acord internațional între Uniune și țara asociată;

ÎMPĂRTĂȘIND obiectivul general al Programului de a contribui la protejarea și promovarea drepturilor și valorilor consacrate în tratatele UE, Carta drepturilor fundamentale ale UE și convențiile internaționale aplicabile privind drepturile omului, în special prin sprijinirea organizațiilor societății civile și altor părți interesate active la nivel local, regional, național și la nivel transnațional și prin încurajarea participării civice și democratice, în vederea susținerii dezvoltării în continuare a societăți deschise, bazate pe drepturi, democratice, egale și incluzive care este bazată pe statul de drept.

---

[1] JO L 260, 30.8.2014, p. 4.
[2] JO L 260, 30.8.2014, p. 619.
[3] Prezentul Acord Internațional constituie și are aceleași efecte juridice ca și un Memorandum de Înțelegere menționat în Protocolul privind principiile generale de participare a Republicii Moldova la programele Comunității.
[4] JO L 156, 05.05.2021, p. 1

RECUNOSCÂND principiile generale prevăzute în Regulamentul (UE) 2021/692;

AVÂND ÎN VEDERE că, în calitate de parteneri cheie, aderarea țărilor asociate la obiectivele Programului trebuie să fie urmată și că conform Regulamentului (UE) 2021/692, țările terțe ar trebui să urmărească participarea pe deplin la Program; așa cum este specificat la articolul 14 alineatul (2) (a) (ii) din Regulamentul respectiv, o țară terță asociată Programului este eligibilă, cu excepția obiectivului specific menționat la articolul 2 (2) litera (a), (componenta Valorile Uniunii);

AVÂND ÎN VEDERE că obiectivele comune, valorile și legăturile puternice ale Părților în domeniul implicării democratice și participării cetățenilor în trecut prin participarea la Programul Europa pentru cetățeni și Programul Drepturi, Egalitate și Cetățenie;

RECUNOSCÂND dorința comună a Părților de a dezvolta, consolida, stimula în continuare și extinde relațiile și cooperarea în domeniul cooperării în domeniul egalității, drepturilor și egalității de gen, participării democratice a cetățenilor, drepturilor și prevenirii și lupta împotriva genului și a tuturor formelor de violență împotriva copiilor, tinerilor și altor grupuri expuse riscului;

AU CONVENIT DUPĂ CUM URMEAZĂ:

Articolul 1

Scopul asocierii

Republica Moldova participă, în calitate de țară asociată și contribuie la toate componentele Programului menționate în articolul 2 din Regulamentul (UE) 2021/692 al Parlamentului European și al Consiliului, cu excepția componentei specifice privind valorile Uniunii menționate la articolul 2 (2) litera (a) din Regulamentul respectiv.

Articolul 2

Termenii și condițiile de participare la Program

1. Republica Moldova participă la program în conformitate cu condițiile stabilite în Protocolul I privind Acordul-cadru dintre Uniunea Europeană și Republica Moldova cu privire la principiile generale de participare a Republicii Moldova la programele Uniunii și în conformitate cu termenii și condițiile stabilite în prezentul Acord, în actul juridic menționat la articolul 1 din prezentul Acord, precum și în orice alte norme referitoare la implementarea Programului, în versiunile lor cele mai actualizate.

2. Cu excepția cazului în care se prevede altfel în termenii și condițiile menționate la alineatul (1) din prezentul articol, entitățile juridice stabilite în Republica Moldova pot participa la acțiunile Programului în condiții echivalente celor aplicabile entităților juridice stabilite în Uniune, inclusiv în ceea ce privește respectarea măsurilor restrictive ale UE[5].

[5] Măsurile restrictive ale UE sunt adoptate în temeiul articolului 29 din Tratatul privind Uniunea Europeană sau al articolului 215 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene

3. Reprezentanții Republicii Moldova au dreptul de a participa în calitate de observatori la comitetul menționat la articolul 22 din Regulamentul (UE) 2021/692, fără drept de vot și pentru punctele care privesc Republica Moldova. Comitetul respectiv se întrunește fără reprezentanții Republicii Moldova în momentul votării. Republica Moldova va fi informată cu privire la rezultat.

4. Cheltuielile de deplasare și de subzistență suportate de reprezentanții și experții Republicii Moldova în scopul participării în calitate de observatori la lucrările comitetului menționat la articolul 22 din Regulamentul (UE) 2021/692 sau la alte reuniuni legate de implementarea Programului sunt rambursate de Uniunea Europeană pe aceeași bază și în conformitate cu procedurile în vigoare pentru reprezentanții statelor membre ale Uniunii Europene.

5. Părțile depun toate eforturile, în cadrul dispozițiilor existente, pentru a facilita libera circulație și ședere a persoanelor care participă la activitățile ce intră sub incidența prezentului Acord, precum și pentru a facilita circulația transfrontalieră a bunurilor și serviciilor destinate utilizării în cadrul acestor activități.

6. Republica Moldova ia, după caz, toate măsurile necesare pentru a se asigura că bunurile și serviciile achiziționate în Republica Moldova sau importate în Republica Moldova, care sunt finanțate parțial sau integral în temeiul acordurilor de grant și/sau al contractelor încheiate pentru realizarea activităților în conformitate cu prezentul Acord, sunt scutite de taxele vamale, de taxele la import și de alte taxe fiscale, inclusiv TVA, aplicabile în Republica Moldova.

7. Limba engleză va fi utilizată pentru procedurile legate de cereri, contracte și rapoarte, precum și pentru alte aspecte administrative ale Programului.

Articolul 3

Contribuția financiară

1. Participarea Republicii Moldova sau a entităților juridice din Republica Moldova la Program este condiționată de contribuția financiară a Republicii Moldova la Program și costurile conexe de gestionare, execuție și funcționare prevăzute în bugetul general al Uniunii (denumit în continuare „bugetul Uniunii").

2. Contribuția financiară corespunde sumei următoarelor elemente:
   a) o contribuție operațională și
   b) o taxă de participare.

3. Contribuția financiară ia forma unei plăți anuale efectuate într-o tranșă și în conformitate cu cererea de solicitare de fonduri și trebuie plătită cel târziu la data de 45 zile de la data apelului.

4. Contribuția operațională acoperă cheltuielile operaționale și de sprijin ale Programului și se adaugă, atât sub formă de credite de angajament, cât și sub formă de credite de plată, cuantumurilor înscrise în bugetul Uniunii adoptat definitiv pentru Program.

5. Contribuția operațională se bazează pe o cheie de contribuție definită ca raportul dintre produsul intern brut (PIB) al Republicii Moldova la prețurile pieței și PIB-ul Uniunii Europene la prețurile pieței. PIB-ul la prețurile pieței care trebuie să fie aplicat se stabilește de către serviciile specializate ale Comisiei pe baza celor mai recente date statistice disponibile pentru calculele bugetare din anul anterior anului în care este datorată plata anuală. Ajustările acestei chei de contribuție sunt prevăzute în Anexa I.

6. Contribuția operațională se calculează aplicând cheia de contribuție, astfel cum a fost ajustată, creditelor de angajament înscrise în bugetul Uniunii adoptat definitiv pentru anul aplicabil pentru finanțarea Programului.

7. Taxa de participare reprezintă 4% din contribuția operațională anuală, astfel cum este calculată în conformitate cu alineatele (5) și (6) ale prezentului articol și este eșalonată în conformitate cu Anexa I. Taxa de participare nu face obiectul niciunor ajustări sau corecții retroactive.

Uniunea furnizează Republicii Moldova informații cu privire la participarea sa financiară, astfel cum sunt incluse în informațiile bugetare, contabile, de performanță și de evaluare furnizate autorităților bugetare și autorităților care acordă descărcarea de gestiune ale Uniunii în ceea ce privește Programul. Aceste informații se transmit cu respectarea corespunzătoare a normelor Uniunii și ale Republicii Moldova în materie de confidențialitate și de protecție a datelor și nu aduc atingere informațiilor pe care Republica Moldova este îndreptățită să le primească în temeiul Anexei II.

8. Toate contribuțiile Republicii Moldova sau toate plățile efectuate de Uniune, precum și calculul cuantumurilor datorate sau care urmează să fie primite se fac în euro.

Articolul 4

Monitorizare, evaluare și raportare

1. Fără a aduce atingere responsabilităților Comisiei, ale Oficiului European de Luptă Antifraudă (OLAF) și ale Curții de Conturi a Uniunii Europene în ceea ce privește monitorizarea și evaluarea Programului, participarea Republicii Moldova la acest Program face obiectul unei monitorizări continue, pe baza unui parteneriat între Comisie și Republica Moldova.

2. Normele privind buna gestiune financiară, inclusiv controlul financiar, recuperarea și alte măsuri antifraudă în legătură cu finanțarea din partea Uniunii în temeiul prezentului acord sunt stabilite în Anexa II.

Articolul 5

Dispoziții finale

1. Prezentul Acord intră în vigoare la data la care Părțile își comunică reciproc finalizarea propriilor proceduri interne necesare în acest scop.

2. Prezentul Acord se aplică de la 1 ianuarie 2024. Prezentul Acord rămâne în vigoare atât timp cât este necesar pentru finalizarea tuturor proiectelor și activităților din Program, a tuturor acțiunilor necesare pentru protejarea intereselor financiare ale Uniunii Europene și a tuturor obligațiilor financiare care decurg din punerea în aplicare a prezentului Acord între Părți ce urmează a fi completate.

3. Uniunea și Republica Moldova pot aplica prezentul Acord cu titlu provizoriu, în conformitate cu legislația și cu procedurile interne ale fiecăreia. Aplicarea cu titlu provizoriu începe la data la care Părțile își comunică reciproc finalizarea procedurilor lor interne necesare în acest scop.

4. În cazul în care Republica Moldova notifică Comisiei, care acționează în numele Uniunii, că nu își va finaliza procedurile interne necesare pentru intrarea în vigoare a prezentului Acord, prezentul Acord încetează să se aplice cu titlu provizoriu la data primirii notificării respective de către Comisie, care va constitui data încetării în sensul prezentului Acord.

5. Aplicarea prezentului Acord poate fi suspendată de Uniunea Europeană în caz de neplată a contribuției financiare datorate de Republica Moldova în conformitate cu punctul II aliniatul 3 din Anexa I.

Uniunea Europeană notifică Republicii Moldova suspendarea aplicării prezentului Acord printr-o scrisoare oficială de notificare care produce efecte în termen de 30 zile de la primirea acestei notificări de către Republica Moldova.

În cazul în care se suspendă aplicarea prezentului Acord, entitățile juridice stabilite în Republica Moldova nu sunt eligibile să participe la procedurile de atribuire care nu sunt încă finalizate la data intrării în vigoare a suspendării. O procedură de atribuire se consideră încheiată atunci când, în urma procedurii respective, se asumă angajamente juridice.

Suspendarea nu aduce atingere angajamentelor juridice asumate cu entitățile juridice stabilite în Republica Moldova înainte de intrarea în vigoare a suspendării. Prezentul Acord continuă să se aplice acestor angajamente juridice.

Odată ce primește cuantumul întreg al contribuției financiare sau operaționale, Uniunea Europeană transmite imediat Republicii Moldova o notificare în acest sens. Suspendarea se revocă cu efect imediat după această notificare.

Începând cu data la care suspendarea este revocată, entitățile juridice din Republica Moldova sunt din nou eligibile în cadrul procedurilor de atribuire lansate după această dată și al procedurilor de atribuire lansate înainte de această dată, pentru care termenele de depunere a cererilor nu au expirat.

6. Oricare dintre Părți poate denunța prezentul Acord în orice moment printr-o notificare scrisă cu privire la intenția sa de a denunța prezentul Acord.

Denunțarea produce efecte în termen de trei luni calendaristice de la data la care notificarea scrisă este primită de către destinatar. Data la care intră în vigoare denunțarea constituie data denunțării în sensul prezentului Acord.

7. În cazul în care prezentul Acord încetează să se aplice provizoriu în conformitate cu alineatul (4) sau încetează în conformitate cu alineatul (6), Părțile convin următoarele:

(a) proiectele sau acțiunile, activitățile sau părți ale acestora în legătură cu care au fost asumate angajamente juridice în timpul aplicării provizorii și/sau după intrarea în vigoare a prezentului Acord și înainte de încetarea aplicării sau de denunțarea prezentului Acord continuă până la finalizarea lor în condițiile stabilite în prezentul Acord;

(b) contribuția financiară anuală pentru anul N în cursul căruia prezentul Acord încetează să se aplice sau este denunțat se plătește în conformitate cu articolul 3.

Părțile soluționează de comun acord orice alte consecințe ale denunțării sau ale încetării aplicării provizorii a prezentului Acord.

8. Prezentul Acord nu poate fi modificat decât în scris, cu acordul comun al Părților. Intrarea în vigoare a modificărilor va urma aceeași procedură ca cea aplicabilă pentru intrarea în vigoare a

prezentului Acord.

9. Anexele la prezentul Acord și Protocolul privind suspendarea contribuției financiare a Republicii Moldova din cauza circumstanțelor foarte excepționale cauzate de războiul neprovocat de agresiune împotriva Ucrainei fac parte integrantă din prezentul Acord.

Prezentul Acord se redactează în dublu exemplar în limbile engleză și română, fiecare text fiind autentic în egală măsură. În cazul unor divergențe de interpretare, prevalează textul în limba engleză.

Încheiat la ...Bruxelles....., la data de 15 Oct. anul ...2024

Pentru Uniune,

Încheiat la Bruxelles....., la data de 15 Oct anul ..2024...

Pentru Republica Moldova

ANEXA I: *Norme care reglementează contribuția financiară a Republicii Moldova la programul Cetățeni, egalitate, drepturi și valori (2021-2027)*

ANEXA II: *Buna gestiune financiară*

Anexa I

Norme care reglementează contribuția financiară a Republicii Moldova la Programul Cetățeni, egalitate, drepturi și valori (2021-2027)

I. Calcularea contribuției financiare a Republicii Moldova

1. Contribuția financiară a Republicii Moldova la Program se stabilește anual în mod proporțional cu și în plus de cuantumul disponibil în fiecare an în bugetul Uniunii pentru creditele de angajament necesare gestionării, execuției și funcționării Programului.
2. Taxa de participare menționată la articolul 3 (7) din prezentul Acord se introduce progresiv, după cum urmează:
   - 2024: 2%;
   - 2025: 2.5%;
   - 2026: 3%;
   - 2027: 4%.
3. În conformitate cu articolul 3 (5) din prezentul Acord, contribuția operațională care trebuie plătită de Republica Moldova pentru a participa la Program va fi calculată pentru exercițiile financiare respective prin aplicarea unei ajustări la cheia de contribuție.

   Ajustarea cheii de contribuție se face după cum urmează:

   Cheia de contribuție ajustată = Cheia de contribuție × Coeficient

   Coeficientul utilizat pentru calculul de mai sus în scopul ajustării cheii de contribuție este 0,70.

II. Plata contribuției financiare a Republicii Moldova

Comisia comunică Republicii Moldova, cât mai curând posibil și cel târziu în momentul emiterii primei cereri de fonduri din exercițiul financiar în cauză, următoarele informații:

a. cuantumurile creditelor de angajament din bugetul Uniunii adoptat definitiv pentru anul în cauză pentru liniile bugetare referitoare la participarea Republicii Moldova la Program;

b. cuantumul taxei de participare menționate la articolul 3 (7) din prezentul Acord.

Pe baza Proiectului său de Buget, Comisia furnizează, cât mai curând posibil și cel târziu până la data de 1 septembrie a exercițiului financiar în cauză, o estimare a informațiilor pentru anul următor menționate la literele (a) și (b).

2. Comisia emite, până cel târziu în luna aprilie al fiecărui exercițiu financiar, o cerere de fonduri adresată Republicii Moldova, corespunzătoare contribuției sale în temeiul prezentului Acord. Fiecare cerere de fonduri prevede că plata contribuției Republicii Moldova va fi efectuată cel mai târziu la 45 de zile de la emiterea cererii de fonduri.

Pentru primul an de implementare a prezentului Acord, Comisia va lansa o singură cerere de fonduri, în termen de 60 de zile de la semnarea prezentului Acord.

3. Republica Moldova își plătește contribuția financiară în temeiul prezentului Acord în conformitate cu punctul II din prezenta Anexă. În cazul în care Republica Moldova nu efectuează plata până la scadență, Comisia trimite o scrisoare oficială de atenționare.

   Orice întârziere a plății contribuției financiare conduce la plata de către Republica Moldova a unei dobânzi de întârziere, care se aplică soldului începând cu data scadenței.

   Rata dobânzii pentru cuantumurile neplătite la data scadenței este rata aplicată de Banca Centrală Europeană operațiunilor sale principale de refinanțare, astfel cum este publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene, seria C, în vigoare în prima zi calendaristică a lunii în care cade data scadenței, majorată cu trei puncte procentuale și jumătate.

   În cazul în care întârzierea la plata contribuției este de așa natură încât să compromită în mod semnificativ implementarea și gestionarea Programului, participarea Republicii Moldova la Program va fi suspendată de către Comisie în condiții de neplată în termen de 20 de zile lucrătoare de la trimiterea unei scrisori oficiale de atenționare, fără a aduce atingere obligațiilor Uniunii în conformitate cu acordurile de grant și/sau contractele deja încheiate, corespunzătoare punerii în aplicare a acțiunilor indirecte pentru care a fost selectată Republica Moldova.

Anexa II

Buna gestiune financiară

Protejarea intereselor financiare şi recuperare

Articolul 1
Revizuiri şi audituri

1. Uniunea Europeană are dreptul de a efectua, în conformitate cu actele aplicabile ale uneia sau mai multor instituţii sau organisme ale Uniunii şi astfel cum se prevede în acordurile şi/sau contractele relevante, revizuiri şi audituri tehnice, ştiinţifice, financiare sau de altă natură, la domiciliul oricărei persoane fizice cu reşedinţa în Republica Moldova sau la sediul oricărei entităţi juridice stabilite în Republica Moldova care primeşte finanţare din partea Uniunii Europene, precum şi la domiciliul sau sediul oricărui terţ implicat în execuţia fondurilor Uniunii Europene care îşi are reşedinţa sau este stabilit în Republica Moldova. Aceste revizuiri şi audituri pot fi efectuate de agenţii instituţiilor şi ai organismelor Uniunii Europene, în special de Comisia Europeană şi de Curtea de Conturi Europeană, sau de alte persoane împuternicite de Comisia Europeană.

2. Agenţii instituţiilor şi ai organismelor Uniunii Europene, în special ai Comisiei Europene şi ai Curţii de Conturi Europene, precum şi celelalte persoane împuternicite de Comisia Europeană au un acces corespunzător la spaţii, lucrări şi documente (atât în format electronic, cât şi în format tipărit), precum şi la toate informaţiile necesare pentru efectuarea auditurilor respective, inclusiv dreptul de a obţine copii fizice/electronice şi extrase ale oricărui document sau ale conţinutului oricărui mediu de stocare a datelor deţinut de persoana fizică sau juridică auditată sau de terţul auditat.

3. Republica Moldova nu împiedică şi nu obstrucţionează în niciun fel dreptul de intrare în Republica Moldova şi nici accesul agenţilor şi altor persoane menţionate la alineatul (2) la domiciliile/sediile persoanelor în scopul îndeplinirii sarcinilor menţionate la prezentul articol.

4. Revizuirile şi auditurile pot fi efectuate şi după suspendarea aplicării prezentului Acord în temeiul articolului 5 (5) din prezentul Acord, aplicarea provizorie sau după denunţarea sa, în termenii stabiliţi în actele aplicabile ale uneia sau mai multor instituţii sau organisme ale Uniunii Europene şi astfel cum se prevede în acordurile şi/sau contractele relevante referitoare la orice angajament juridic de execuţie a bugetului Uniunii Europene asumat de Uniunea Europeană înainte de data la care intră în vigoare suspendarea aplicării prezentului Acord în temeiul articolului 5 (5), aplicarea provizorie sau denunţarea sa.

Articolul 2
Combaterea neregulilor, a fraudelor şi a altor infracţiuni care aduc atingere intereselor financiare ale Uniunii

1. Comisia Europeană şi Oficiul European de Luptă Antifraudă (OLAF) sunt autorizate să desfăşoare investigaţii administrative, inclusiv controale şi inspecţii la faţa locului, pe teritoriul

Republicii Moldova. Aceste investigații se efectuează în conformitate cu termenii și condițiile stabilite de actele aplicabile ale uneia sau mai multor instituții ale Uniunii Europene.

2. Autoritățile competente din Republica Moldova informează Comisia Europeană sau OLAF, într-un interval de timp rezonabil, cu privire la orice faptă sau suspiciune care le-a fost adusă la cunoștință cu privire la o neregulă, la o fraudă sau la altă activitate ilegală care aduce atingere intereselor financiare ale Uniunii.

3. Controalele și inspecțiile la fața locului pot fi efectuate la domiciliul oricărei persoane fizice cu reședința în Republica Moldova sau la sediul oricărei entități juridice stabilite în Republica Moldova care primește fonduri din partea Uniunii Europene, precum și la domiciliul/sediul oricărui terț implicat în execuția fondurilor Uniunii care își are reședința sau este stabilit în Republica Moldova.

4. Controalele și inspecțiile la fața locului sunt pregătite și realizate de Comisia Europeană sau de OLAF în strânsă colaborare cu autoritatea competentă din Republica Moldova desemnată de către Guvernul Republicii Moldova. Autorității desemnate i se notifică, cu suficient timp înainte, obiectul, scopul și temeiul juridic al controalelor și inspecțiilor, astfel încât să poată oferi asistență. În acest scop, funcționarii autorităților competente din Republica Moldova pot participa la controalele și inspecțiile la fața locului.

5. La cererea autorităților din Republica Moldova, controalele și inspecțiile la fața locului pot fi efectuate împreună cu Comisia Europeană sau cu OLAF.

6. Agenții Comisiei și personalul OLAF au acces la toate informațiile și documentația, inclusiv datele informatice, cu privire la operațiunile în cauză, care sunt necesare pentru buna desfășurare a controalelor și inspecțiilor la fața locului. Aceștia pot, în special, să realizeze copii ale documentelor relevante.

7. În cazul în care persoana sau entitatea respectivă ori un alt terț se opune unui control sau unei inspecții la fața locului, autoritățile din Republica Moldova, acționând în conformitate cu normele și reglementările naționale, asistă Comisia Europeană sau OLAF, pentru a le permite să își îndeplinească sarcina de efectuare a controlului sau a inspecției la fața locului. Această asistență include luarea măsurilor de precauție corespunzătoare în temeiul legislației naționale, în special pentru protejarea dovezilor.

8. Comisia Europeană sau OLAF informează autoritățile din Republica Moldova cu privire la rezultatul acestor controale și inspecții. În special, Comisia Europeană sau OLAF raportează, în cel mai scurt timp posibil, autorității competente din Republica Moldova orice faptă sau suspiciune de neregulă de care a luat cunoștință în cursul efectuării controlului sau a inspecției la fața locului.

9. Fără a aduce atingere aplicării legislației penale a Republicii Moldova, Comisia Europeană poate impune măsuri și sancțiuni administrative persoanelor juridice sau fizice din Republica Moldova care participă la implementarea unui program sau a unei activități în conformitate cu legislația Uniunii Europene.

10. În scopul punerii în aplicare corespunzătoare a prezentului articol, Comisia Europeană sau OLAF și autoritățile competente din Republica Moldova fac schimb periodic de informații și, la cererea uneia dintre Părțile la prezentul Acord, se consultă reciproc.

11. Pentru a facilita un schimb de informații și o cooperare eficace cu OLAF, Republica Moldova desemnează un punct de contact.

12. Schimburile de informații dintre Comisia Europeană sau OLAF și autoritățile competente din Republica Moldova se desfășoară ținând seama în mod corespunzător de cerințele de confidențialitate. Datele cu caracter personal incluse în schimbul de informații se protejează în conformitate cu normele aplicabile.

13. Autoritățile din Republica Moldova cooperează cu Parchetul European pentru a-i permite acestuia să își îndeplinească sarcina de a-i investiga, a-i urmări și a-i aduce în fața justiției pe autorii infracțiunilor care aduc atingere intereselor financiare ale Uniunii Europene, precum și pe complicii acestora, în conformitate cu legislația aplicabilă.

Articolul 3
Recuperarea creanțelor și executarea silită

1. Deciziile adoptate de Comisia Europeană cu scopul de a impune o obligație pecuniară persoanelor fizice sau juridice, altele decât statele, în legătură cu orice creanțe rezultate din Program, constituie titluri executorii în Republica Moldova. Ordinul de executare silită este anexat deciziei, fără nicio altă formalitate decât o verificare a autenticității deciziei de către autoritatea națională desemnată în acest scop de Guvernul Republicii Moldova. Guvernul Republicii Moldova face cunoscută Comisiei și Curții de Justiție a Uniunii Europene autoritatea națională pe care o desemnează în acest scop. În conformitate cu articolul 4 din prezenta Anexă, Comisia Europeană are dreptul să notifice aceste decizii executorii direct persoanelor fizice cu reședința în Republica Moldova și entităților juridice stabilite în Republica Moldova. Executarea silită se realizează în conformitate cu legea și regulile de procedură din Republica Moldova.

2. Hotărârile și ordonanțele Curții de Justiție a Uniunii Europene pronunțate în aplicarea unei clauze arbitrale cuprinse într-un contract sau acord în legătură cu programele, activitățile, acțiunile sau proiectele Uniunii sunt executorii în Republica Moldova în același mod ca deciziile Comisiei Europene menționate la alineatul (1).

3. Curtea de Justiție a Uniunii Europene are competența de a examina legalitatea deciziilor Comisiei menționate la alineatul (1) și de a suspenda executarea lor. Cu toate acestea, plângerile privind executarea neregulamentară sunt de competența instanțelor din Republica Moldova.

Articolul 4
Comunicare și schimb de informații

Instituțiile și organismele Uniunii Europene implicate în implementarea Programului sau care exercită un control asupra acestuia au dreptul de a comunica direct, inclusiv prin sisteme de schimburi electronice, cu orice persoană fizică cu reședința în Republica Moldova sau cu orice

entitate juridică stabilită în Republica Moldova care primește fonduri din partea Uniunii, precum și cu orice terț implicat în execuția fondurilor Uniunii care își are reședința sau este stabilit în Republica Moldova. Aceste persoane, entități și părți pot transmite direct instituțiilor și organismelor Uniunii Europene toate informațiile și documentele relevante pe care au obligația să le transmită în temeiul legislației Uniunii Europene aplicabile programului Uniunii și în temeiul contractelor ori al acordurilor încheiate în vederea implementării programului.

PROTOCOL PRIVIND SUSPENDAREA CONTRIBUȚIEI FINANCIARE A REPUBLICII MOLDOVA CA URMARE A CIRCUMSTANȚELOR CU TOTUL EXCEPȚIONALE CAUZATE DE RĂZBOIUL DE AGRESIUNE NEPROVOCAT ÎMPOTRIVA UCRAINEI

Părțile,

AVÂND ÎN VEDERE articolul 3 și articolul 5 alineatul (5) și anexa I la prezentul Acord,

AVÂND ÎN VEDERE Acordul sub forma unui schimb de scrisori între Uniunea Europeană, pe de o parte, și Republica Moldova, pe de altă parte, privind suspendarea obligațiilor financiare ale Republicii Moldova pentru participarea sa la toate programele Uniunii începând cu 1 ianuarie 2021 și privind anularea integrală a creanțelor stabilite în conformitate cu Regulamentul (UE, Euratom) 2018/1046,

CONVENIND asupra următoarelor dispoziții, care se anexează la Acordul dintre Uniunea Europeană și Republica Moldova privind participarea Republicii Moldova la programul "Justiție" (denumit în continuare "Acordul de asociere") și completează anexa la acord sub forma unui schimb de scrisori între Uniunea Europeană și Republica Moldova, pe de o parte, și Republica Moldova, pe de altă parte, privind suspendarea obligațiilor financiare ale Republicii Moldova pentru participarea sa la toate programele Uniunii începând cu 1 ianuarie 2021 și privind anularea integrală a creanțelor constatate în conformitate cu Regulamentul (UE, Euratom) 2018/1046:

Articolul 1

1. Părțile convin că următoarele dispoziții ale Acordului de asociere se suspendă prin prezenta, în conformitate cu normele acordului sub forma unui schimb de scrisori între Uniunea Europeană, pe de o parte, și Republica Moldova, pe de altă parte, privind suspendarea obligațiilor financiare ale Republicii Moldova pentru participarea sa la toate programele Uniunii începând cu 1 ianuarie 2021 și privind anularea integrală a creanțelor stabilite în conformitate cu Regulamentul (UE, Euratom) 2018/1046:

- Articolul 3 „Contribuția financiară"
- Articolul 5 alineatul (5) „Dispoziții finale"
- Anexa I – „Norme care reglementează contribuția financiară a Republicii Moldova la Programul „Justiție" (2021-2027)"

2. Pentru evitarea oricărui dubiu, suspendarea dispozițiilor menționate la alineatul (1) din prezentul articol încetează în conformitate cu normele stabilite în Acordul sub forma unui schimb de scrisori între Uniunea Europeană, pe de o parte, și Republica Moldova, pe de altă parte, privind suspendarea obligațiilor financiare ale Republicii Moldova pentru participarea sa la toate

programele Uniunii începând cu 1 ianuarie 2021 și privind anularea integrală a creanțelor stabilite în conformitate cu Regulamentul (UE, Euratom) 2018/1046.

Articolul 2

1. După intrarea în vigoare a Acordului de asociere, suspendarea prevăzută la articolul 1 din prezentul Protocol intră în vigoare odată cu intrarea în vigoare a Acordului sub forma unui schimb de scrisori între Uniunea Europeană, pe de o parte, și Republica Moldova, pe de altă parte, privind suspendarea obligațiilor financiare ale Republicii Moldova pentru participarea sa la toate programele Uniunii începând cu 1 ianuarie 2021 și privind anularea integrală a creanțelor stabilite în conformitate cu Regulamentul (UE, Euratom) 2018/1046.

2. Prezentul Protocol expiră la data la care intră în vigoare rezilierea Acordului sub forma unui schimb de scrisori între Uniunea Europeană, pe de o parte, și Republica Moldova, pe de altă parte, privind suspendarea obligațiilor financiare ale Republicii Moldova pentru participarea sa la toate programele Uniunii începând cu 1 ianuarie 2021 și anularea integrală a creanțelor stabilite în conformitate cu Regulamentul (UE, Euratom) 2018/1046.

INTERNATIONAL AGREEMENT

between the European Union, of the one part, and the Republic of Moldova, of the other part, on the participation of the Republic of Moldova in the Union programme Citizens, Equality, Rights and Values

The European Commission (hereinafter referred to as 'the Commission'), on behalf of the European Union,

of the one part,

and

the Government of the Republic of Moldova (hereinafter referred to as 'the Republic of Moldova'),

of the other part,

hereinafter referred to as 'the Parties'

WHEREAS the Association Agreement between the European Union and the European Atomic Energy Community and their Member States, of the one part, and the Republic of Moldova, of the other part[1], contains Protocol I on a Framework Agreement between the European Union and the Republic of Moldova on the general principles for the participation of the Republic of Moldova in Union programmes[2] that stipulates that the specific terms and conditions regarding the participation of the Republic of Moldova in each particular programme, in particular the financial contribution payable and the reporting and evaluation procedures, are to be determined in a Memorandum of Understanding between the European Commission, acting on behalf of the Community, and the competent authorities of the Republic of Moldova on the basis of the criteria established by the programmes concerned[3];

WHEREAS the Union Citizens, Equality, Rights and Values Programme (hereinafter referred to as 'the Programme') was established by Regulation (EU) 2021/692 of the European Parliament and of the Council of 28 April 2021 establishing the Citizens, Equality, Rights and Values Programme and repealing Regulation (EU) No 1381/2013 of the European Parliament and of the Council and Council Regulation (EU) No 390/2014 (hereinafter referred to as 'Regulation (EU) 2021/692')[4].

WHEREAS the specific terms and conditions of the association should be determined by an international agreement between the Union and the associated country;

SHARING the general objective of the Programme, which is to protect and promote rights and values as enshrined in the EU Treaties, the Charter of the Fundamental Rights of the EU

---

[1] OJ L 260, 30.8.2014, p. 4.
[2] OJ L 260, 30.8.2014, p. 619.
[3] This International Agreement constitutes and has the same legal effects as a Memorandum of Understanding stated under the Protocol on the general principles for the participation of the Republic of Moldova in Community programmes.
[4] OJ L 156, 05.05.2021, p. 1

and the applicable international human rights conventions, in particular by supporting civil society organisations and other stakeholders active at local, regional, national and transnational level, and by encouraging civic and democratic participation, in order to sustain and further develop open, rights-based, democratic, equal and inclusive societies which are based on the rule of law.

RECOGNISING the general principles as set out in the Regulation (EU) 2021/692;

CONSIDERING that as key partners, adherence of associated countries to the objectives of the Programme should be sought and that according to the Regulation (EU) 2021/692, third countries should aim to participate fully in the Programme; nevertheless as specified by Article 14 paragraph 2 (a) (ii) of that Regulation, a third country associated to the Programme is eligible, except as regards the specific objective referred to in point (a) of Article 2(2), (Union values strand);

CONSIDERING the common goals, values and strong links of the Parties in the field of democratic engagement and citizens participation in the past through participation in the Europe for Citizens Programme and the Rights, Equality and Citizenship Programme;

RECOGNISING the common desire of the Parties to further develop, strengthen, stimulate and extend their relations and cooperation in the field of equality, rights and gender equality, citizens democratic participation, rights and prevention and fight against gender based and all forms of violence against children, young people and other groups at risk;

HAVE AGREED AS FOLLOWS:

Article 1
Scope of the association

The Republic of Moldova shall participate as associated country in and contribute to all strands of the Programme referred to in Article 2 of Regulation (EU) 2021/692 of the European Parliament and of the Council, except as regards the specific strand on Union values referred to in Article 2(2), point (a) of that Regulation.

Article 2
Terms and conditions of participation in the Programme

1. The Republic of Moldova shall participate in the Programme in accordance with the conditions laid down in Protocol I on a Framework Agreement on the general principles for the participation of the Republic of Moldova's participation in Union Programmes and under the terms and conditions set forth in this Agreement, in the legal act referred to in Article 1 of this Agreement, as well as in any other rules pertaining to the implementation of the Programme, in their most up-to-date versions.

2. Unless otherwise provided for in the terms and conditions referred to in paragraph 1 of this Article, legal entities established in the Republic of Moldova may participate in actions of the Programme under conditions equivalent to those applicable to legal entities established in

the Union, including respect for EU restrictive measures[5].

3. Representatives of the Republic of Moldova shall have the right to participate as observers in the committee referred to in Article 22 of Regulation (EU) 2021/692, without voting rights and for points which concern the Republic of Moldova. The committee shall meet without the presence of the representatives of the Republic of Moldova at the time of voting. the Republic of Moldova will be informed of the result.

4. Travel costs and subsistence expenses incurred by representatives and experts of the Republic of Moldova for the purposes of taking part as observers in the work of the committee referred to in Article 22 of Regulation (EU) 2021/692, or in other meetings related to the implementation of the Programme, shall be reimbursed by the European Union on the same basis as and in accordance with the procedures in force for representatives of the Member States of the European Union.

5. The Parties shall make every effort, within the framework of the existing provisions, to facilitate the free movement and residence of participants in the activities covered by this Agreement and to facilitate cross-border movement of goods and services intended for use in such activities.

6. The Republic of Moldova shall take all necessary measures, as appropriate, to ensure that goods and services, purchased in the Republic of Moldova or imported into the Republic of Moldova, which are partially or entirely financed pursuant to the grant agreements and/or contracts concluded for the realisation of the activities in accordance with this Agreement, are exempted from customs duties, import duties and other fiscal charges, including the VAT, that are applicable in the Republic of Moldova.

7. English shall be used for the procedures related to requests, contracts and reports, as well as for other administrative aspects of the Programme.

Article 3

Financial contribution

1. Participation of the Republic of Moldova or of legal entities of the Republic of Moldova in the Programme shall be subject to the Republic of Moldova contributing financially to the Programme and the related management, execution and operation costs under the general budget of the Union (hereinafter referred to as the 'Union budget').

2. The financial contribution shall take the form of the sum of:
   a) an operational contribution; and
   b) a participation fee.

---

5 The EU restrictive measures are adopted pursuant to the Treaty on the European Union or the Treaty on the Functioning of the European Union

3. The financial contribution shall take the form of an annual payment made in one instalment, and in accordance with the call for funds request and shall be due no later than 45 days after the date of the call.

4. The operational contribution shall cover operational and support expenditure of the Programme and be additional both in commitment and payment appropriations to the amounts entered in the Union budget definitively adopted for the Programme.

5. The operational contribution shall be based on a contribution key defined as the ratio of the Gross Domestic Product (GDP) of the Republic of Moldova at market prices to the GDP of the Union at market prices. The GDPs at market prices to be applied shall be determined by the dedicated Commission services based on the most recent statistical data available for budget calculations in the year prior to the year in which the annual payment is due. Adjustments to this contribution key are laid down in Annex I.

6. The operational contribution shall be calculated applying the contribution key, as adjusted, to the commitment appropriations entered in the Union budget definitively adopted for the applicable year for financing the Programme.

7. The participation fee shall be 4% of the annual operational contribution as calculated in accordance with paragraphs 5 and 6 of this Article and shall be phased in as set out in Annex I. The participation fee shall not be subject to retrospective adjustments or corrections.

The Union shall provide the Republic of Moldova with information in relation to its financial participation as included in the budgetary, accounting, performance and evaluation related information provided to the Union budgetary and discharge authorities concerning the Programme. That information shall be provided having due regard to the Union's and the Republic of Moldova's confidentiality and data protection rules and shall be without prejudice to the information which the Republic of Moldova is entitled to receive under Annex II.

8. All contributions of the Republic of Moldova or payments from the Union, and the calculation of amounts due or to be received shall be made in euro.

Article 4

Monitoring, Evaluation and Reporting

1. Without prejudice to the responsibilities of the Commission, the European Anti-Fraud Office (OLAF) and the Court of Auditors of the European Union in relation to monitoring and evaluation of the Programme, the participation of the Republic of Moldova in that Programme shall be continuously monitored on a partnership basis involving the Commission and the Republic of Moldova.

2. The rules concerning sound financial management, including the financial control, recovery and other antifraud measures in relation to Union funding under this Agreement are laid down in Annex II.

Article 5

Final provisions

1. This Agreement shall enter into force on the date on which the Parties have notified each other of the completion of their internal procedures necessary for that purpose.

2. This Agreement shall apply from 1 January 2024. It shall remain in force for as long as is necessary for all the projects, actions and activities financed from the Programme, all the actions necessary to protect the financial interests of the European Union and all the financial obligations stemming from the implementation of this Agreement between the Parties to be completed.

3. The Union and the Republic of Moldova may apply this Agreement provisionally in accordance with their respective internal procedures and legislation. The provisional application shall begin on the date on which the Parties have notified each other of the completion of their internal procedures necessary for that purpose.

4. Should the Republic of Moldova notify the Commission acting on behalf of the Union that it will not complete its internal procedures necessary for the entry into force of this Agreement, this Agreement shall cease to apply provisionally on the date of receipt of this notification by the Commission, which shall constitute the cessation date for the purposes of this Agreement.

5. The application of this Agreement may be suspended by the European Union in case of non-payment of the financial contribution due by the Republic of Moldova in accordance with point II paragraph 3 of Annex I.

Suspension of the application of this Agreement shall be notified by the European Union to the Republic of Moldova by a formal letter of notification which shall take effect 30 days following the receipt of this notification by the Republic of Moldova.

In case the application of this Agreement is suspended, legal entities established in the Republic of Moldova shall not be eligible to participate in award procedures not yet completed when the suspension takes effect. An award procedure shall be considered completed when legal commitments have been entered into as a result of that procedure.

The suspension does not affect the legal commitments entered into with the legal entities established in the Republic of Moldova before the suspension took effect. This Agreement shall continue to apply to such legal commitments.

The European Union shall immediately notify the Republic of Moldova once the entire amount of the financial or operational contribution due has been received by it. The suspension shall be lifted with an immediate effect upon this notification.

As of the date when the suspension is lifted, legal entities of the Republic of Moldova shall be again eligible in award procedures launched after this date and in award procedures launched before this date, for which the deadlines for submission of applications has not expired.

6. Either Party may terminate this Agreement at any time by a written notification informing of the intent to terminate it.

The termination shall take effect three calendar months after the date on which the written notification reaches its addressee. The date on which the termination takes effect shall constitute the termination date for the purposes of this Agreement.

7. Where this Agreement ceases to apply provisionally in accordance with paragraph (4) or is terminated in accordance with paragraph (6), the Parties agree that:

(a) projects, actions and activities or parts thereof in respect of which legal commitments have been entered into during the provisional application and/or after the entry into force of this Agreement, and before this Agreement ceases to apply or is terminated shall continue until their completions under the conditions laid down in this Agreement;

(b) the annual financial contribution of the year N during which this Agreement ceases to apply provisionally or is terminated shall be paid entirely in accordance with Article 3.

The Parties shall settle by common consent any other consequences of termination or cessation of provisional application of this Agreement.

8. This Agreement may only be amended in writing by common consent of the Parties. The entry into force of the amendments will follow the same procedure as that applicable for the entry into force of this Agreement.

9. The Annexes to this Agreement and the Protocol on the suspension of the financial contribution by the Republic of Moldova due to the very exceptional circumstances caused by the unprovoked war of aggression against Ukraine shall form an integral part of this Agreement.

This Agreement shall be drawn up in duplicate in English and Romanian, each text being equally authentic. In case of divergence of the interpretation, the English text shall prevail.

Done at Brussels, this ..... day of 15 October in the year 2024

For the Union,

Done at Brussels, this ..... day of 15 October in the year 2024

For the Republic of Moldova,

ANNEX I: Rules governing the financial contribution of the Republic of Moldova to the Citizens, Equality, Rights and Values Programme (2021-2027)

ANNEX II: Sound Financial Management

PROTOCOL: Protocol on the suspension of the financial contribution by the Republic of Moldova due to the very exceptional circumstances caused by the unprovoked war of aggression against Ukraine

Annex I

Rules governing the financial contribution of the Republic of Moldova to the Citizens, Equality, Rights and Values Programme (2021-2027)

I. Calculation of the Republic of Moldova's financial contribution

1. The financial contribution of the Republic of Moldova to the Programme shall be established on a yearly basis in proportion to, and in addition to, the amount available each year in the Union budget for commitment appropriations needed for the management, execution and operation of the Programme.

2. The participation fee referred to in Article 3(7) of this Agreement shall be phased in as follows:
   - 2024: 2%;
   - 2025: 2.5%;
   - 2026: 3%;
   - 2027: 4%.

3. In accordance with Article 3(5) of this Agreement, the operational contribution to be paid by the Republic of Moldova for its participation in the Programme will be calculated for the respective financial years by applying an adjustment to the contribution key.

   The adjustment to the contribution key shall be:

   $$\text{Contribution Key Adjusted} = \text{Contribution Key} \times Coefficient$$

   The coefficient used for the above calculation to adjust the contribution key shall be 0.25.

II. Payment of the Republic of Moldova's financial contribution

1. The Commission shall communicate to the Republic of Moldova, as soon as possible and at the latest when issuing the first call for funds of the financial year, the following information:
   a. the amounts in commitment appropriations in the Union budget definitively adopted for the year in question for the budget lines covering participation of the Republic of Moldova, in the Programme;

b. the amount of the participation fee referred to in Article 3(7) of this Agreement.

On the basis of its Draft Budget, the Commission shall provide an estimate of information for the following year under points (a) and (b) as soon as possible, and, at the latest, by 1 September of the financial year.

2. The Commission shall issue, at the latest in April of each financial year, a call for funds to the Republic of Moldova corresponding to its contribution under this Agreement.

   Each call for funds shall provide for the payment of the Republic of Moldova's contribution not later than 45 days after the call for funds is issued.

   For the first year of implementation of this Agreement, the Commission shall issue a single call for funds, within 60 days of the signature of this Agreement.

3. The Republic of Moldova shall pay its financial contribution under this Agreement in accordance with point II of this Annex. In the absence of payment by the Republic of Moldova by the due date, the Commission shall send a formal letter of reminder.

   Any delay in the payment of the financial contribution shall give rise to the payment of default interest by the Republic of Moldova on the outstanding amount from the due date.

   The interest rate for amounts receivable not paid on the due date shall be the rate applied by the European Central Bank to its principal refinancing operations, as published in the C series of *the Official Journal of the European Union*, in force on the first calendar day of the month in which the due date falls, increased by three and a half percentage points.

   In case the delay in the payment of the contribution is such that it may significantly jeopardise the implementation and management of the Programme, participation of the Republic of Moldova in the Programme will be suspended by the Commission following the absence of payment 20 working days after a formal letter of reminder, without prejudice to the Union's obligations according to grant agreements and/or contracts already concluded pertaining to the implementation of the indirect actions for which the Republic of Moldova was selected.

Annex II

Sound Financial Management

Protection of financial interests and recovery

Article 1
Reviews and audits

1. The European Union shall have the right to conduct, in accordance with the applicable acts of one or more Union institutions or bodies and as provided in relevant agreements and/or contracts, technical, scientific, financial, or other types of reviews and audits on the premises of any natural person residing in or any legal entity established in the Republic of Moldova and receiving European Union funding, as well as any third party involved in the implementation of Union funds residing or established in the Republic of Moldova. Such review and audits may be carried out by the agents of the institutions and bodies of the European Union, in particular of the European Commission and the European Court of Auditors, or by other persons mandated by the European Commission.

2. The agents of the institutions and bodies of the European Union, in particular of the European Commission and the European Court of Auditors, and the other persons mandated by the European Commission, shall have appropriate access to sites, works and documents (both in electronic and paper versions) and to all the information required in order to carry out such audits, including the right of obtaining a physical/electronic copy of, and extracts from, any document or the contents of any data medium held by the audited natural or legal person , or by the audited third party.

3. The Republic of Moldova shall not prevent or raise any particular obstacle to the right of entrance in the Republic of Moldova and to the access to the premises of the agents and other persons referred to in paragraph 2 on the grounds of the exercise of their duties referred to in this Article.

4. The reviews and audits may be carried out, also after the suspension of application of this Agreement pursuant to its Article 5(5), the cessation of provisional application or its termination, on the terms laid down in the applicable acts of one or more European Union institutions or bodies and as provided in relevant agreements and/or contracts in relation to

any legal commitment implementing the European Union budget entered into by the European Union before the date on which the suspension of application of this Agreement pursuant to its Article 5(5), the cessation of provisional application or termination of this Agreement takes effect.

Article 2
Fight against irregularities, fraud and other criminal offences affecting the financial interests of the Union

1. The European Commission and the European Anti-Fraud Office (OLAF) shall be authorised to carry out administrative investigations, including on-the-spot checks and inspections, on the territory of the Republic of Moldova. These investigations shall be carried out in accordance with the terms and conditions established by applicable acts of one or more Union institutions.
2. The competent authorities of the Republic of Moldova shall inform the European Commission or OLAF within reasonable time of any fact or suspicion which has come to their notice relating to an irregularity, fraud or other illegal activity affecting the financial interests of the Union.
3. On-the-spot checks and inspections may be carried out on the premises of any natural person residing in or legal entity established in the Republic of Moldova and receiving Union funds, as well as of any third party involved in the implementation of Union funds residing or established in the Republic of Moldova.
4. On-the-spot checks and inspections shall be prepared and conducted by the European Commission or OLAF in close collaboration with the competent authority of the Republic of Moldova designated by the government of the Republic of Moldova. The designated authority shall be notified a reasonable time in advance of the object, purpose and legal basis of the checks and inspections, so that it can provide assistance. To that end, the officials of the competent authorities of the Republic of Moldova may participate in the on-the-spot checks and inspections.
5. Upon request by the authorities of the Republic of Moldova, the on-the-spot checks and inspections may be carried out jointly with the European Commission or OLAF.

6. Commission agents and OLAF staff shall have access to all the information and documentation, including computer data, on the operations concerned, which are required for the proper conduct of the on-the-spot checks and inspections. They may, in particular, copy relevant documents.

7. Where the person, entity or another third party resists an on-the-spot check or inspection, the authorities of the Republic of Moldova, acting in accordance with national rules and regulations, shall assist the European Commission or OLAF, to allow them to fulfil their duty in carrying out an on-the-spot check or inspection. This assistance shall include taking the appropriate precautionary measures under national law, in particular in order to safeguard evidence.

8. The European Commission or OLAF shall inform the authorities of the Republic of Moldova of the result of such checks and inspections. In particular, the European Commission or OLAF shall report as soon as possible to the competent authority of the Republic of Moldova any fact or suspicion relating to an irregularity which has come to their notice in the course of the on-the-spot check or inspection.

9. Without prejudice to application of the criminal law of the Republic of Moldova, the European Commission may impose administrative measures and penalties on legal or natural persons of the Republic of Moldova participating in the implementation of a programme or activity in accordance with European Union legislation.

10. For the purposes of proper implementation of this Article, the European Commission or OLAF and the competent authorities of the Republic of Moldova shall regularly exchange information and, at the request of one of the parties to this Agreement, consult each other.

11. In order to facilitate effective cooperation and exchange of information with OLAF, the Republic of Moldova shall designate a contact point.

12. Information exchanged between the European Commission or OLAF and the competent authorities of the Republic of Moldova shall take place having due regard to the confidentiality requirements. Personal data included in the exchange of information shall be protected in accordance with applicable rules.

13. The authorities of the Republic of Moldova shall cooperate with the European Public Prosecutor's Office to allow it to fulfil its duty to investigate, prosecute and bring to judgment the perpetrators of, and accomplices to, criminal offences affecting the financial interests of the European Union in accordance with the applicable legislation.

Article 3
Recovery and enforcement

1. Decisions adopted by the European Commission imposing a pecuniary obligation on legal or natural persons other than States in relation to any claims stemming from the Programme shall be enforceable in the Republic of Moldova. The order for enforcement shall be appended to the decision, without any other formality than a verification of the authenticity of the decision by the national authority designated for this purpose by the Republic of Moldova. The government of the Republic of Moldova shall make known its designated national authority to the Commission and the Court of Justice of the European Union. In accordance with Article 4 of this Annex, the European Commission shall be entitled to notify such enforceable decisions directly to persons residing and legal entities established in the Republic of Moldova. Enforcement shall take place in accordance with the law and rules of procedure of the Republic of Moldova.

2. Judgments and orders of the Court of Justice of the European Union delivered in application of an arbitration clause contained in a contract or agreement in relation to Union programmes, activities, actions or projects shall be enforceable in the Republic of Moldova in the same manner as European Commission decisions referred to in paragraph 1.

3. The Court of Justice of the European Union shall have jurisdiction to review the legality of the decision of the Commission referred to in paragraph 1 and to suspend its enforcement. However, the Courts of the Republic of Moldova shall have jurisdiction over complaints that enforcement is being carried out in an irregular manner.

Article 4
Communication and exchange of information

The European Union institutions and bodies involved in the implementation of the Programme, or in controls over that programme, shall be entitled to communicate directly, including through electronic exchange systems, with any natural person residing in or legal entity established in the Republic of Moldova and receiving Union funds, as well as any third

party involved in the implementation of Union funds residing or established in the Republic of Moldova. Such persons, entities and parties may submit directly to the European Union institutions and bodies all relevant information and documentation which they are required to submit on the basis of the European Union legislation applicable to the Union programme and of the contracts or agreements concluded to implement that programme.

PROTOCOL ON THE SUSPENSION OF THE FINANCIAL CONTRIBUTION BY THE REPUBLIC OF MOLDOVA DUE TO THE VERY EXCEPTIONAL CIRCUMSTANCES CAUSED BY THE UNPROVOKED WAR OF AGGRESSION AGAINST UKRAINE

The Parties,

HAVING REGARD to Articles 3 and 5(5) and Annex I to this Agreement,

HAVING REGARD to the Agreement in the form of an Exchange of Letters between the European Union, of the one part, and the Republic of Moldova, of the other part, on the suspension of the Republic of Moldova's financial obligations for its participation in all Union programmes as of 1 January 2021 and on the cancelling in full of the established amounts receivable in accordance with Regulation (EU, Euratom) 2018/1046,

HAVING AGREED UPON the following provisions, which shall be annexed to the Agreement between the European Union and the Republic of Moldova on the participation of the Republic in Moldova in the Union Citizens, Equality, Rights and Values Programme (hereinafter referred to as "the Association Agreement") and shall supplement the Annex to the Agreement in the form of an Exchange of Letters between the European Union, of the one part, and the Republic of Moldova, of the other part, on the suspension of the Republic of Moldova's financial obligations for its participation in all Union programmes as of 1 January 2021 and on the cancelling in full of the established amounts receivable in accordance with Regulation (EU, Euratom) 2018/1046:

Article 1

1. The Parties agree that the following provisions of the Association Agreement are hereby suspended in line with the rules of the Agreement in the form of an Exchange of Letters between the European Union, of the one part, and the Republic of Moldova, of the other part, on the suspension of Republic of Moldova's financial obligations for its participation in all Union programmes as of 1 January 2021 and on the cancelling in full of the established amounts receivable in accordance with Regulation (EU, Euratom) 2018/1046:

- Article 3 'Financial contribution'
- Article 5(5) 'Final provisions'
- Annex I – 'Rules governing the financial contribution of the Republic of Moldova to the Citizens, Equality, Rights and Values Programme (2021-2027)'

2. For the avoidance of doubt, the suspension of the provisions mentioned in paragraph 1 of this article shall be terminated in accordance with the rules set out in the Agreement in the form of an Exchange of Letters between the European Union, of the one part, and the Republic of Moldova, of the other part, on the suspension of the Republic of Moldova's financial obligations for its participation in all Union programmes as of 1 January 2021 and on the cancelling in full of the established amounts receivable in accordance with Regulation (EU, Euratom) 2018/1046.

Article 2

1. After the entry into force of the Association Agreement, the suspension provided for in Article 1 of this Protocol shall take effect once the Agreement in the form of an Exchange of Letters between the European Union, of the one part, and the Republic of Moldova, of the other part, on the suspension of the Republic of Moldova's financial obligations for its participation in all Union programmes as of 1 January 2021 and on the cancelling in full of the established amounts receivable in accordance with Regulation (EU, Euratom) 2018/1046 enters into force.

2. This Protocol shall expire on the date the termination of the Agreement in the form of an Exchange of Letters between the European Union, of the one part, and the Republic of Moldova, of the other part, on the suspension of Republic of Moldova's financial obligations for its participation in all Union programmes as of 1 January 2021 and on the cancelling in full of the established amounts receivable in accordance with Regulation (EU, Euratom) 2018/1046 takes effect.

Prin prezenta, confirm că textul alăturat este copia certificată a Acordului Internațional între Uniunea Europeană, pe de o parte, și Republica Moldova, pe de altă parte, privind participarea Republicii Moldova la programul Uniunii „Cetățeni, Egalitate, Drepturi și Valori", semnat la Bruxelles, la 15 octombrie 2024, originalul căruia este depozitat la Arhiva Tratatelor a Ministerului Afacerilor Externe.

Violeta AGRICI
Șefa Direcției Drept Internațional a
Ministerului Afacerilor Externe